

ELŐTERJESZTÉS

Azbeszt-mentesítési Alap támogatásához

8. napirendi pont

Tisztelt Képviselő-testület!

2026. szeptember 3-án megjelent az önkormányzati pályázati felületen a pályázat, mely az Azbeszt-mentesítési Alap támogatáshoz nyújt lehetőséget.

A teljes pályázati kiírást mellékeljük (*1. számú melléklet*).

Idézet a kiírásból: „Az Azbeszt-mentesítési Alap létrehozásáról szóló 1257/2026. (VIII. 14.) Korm. határozat alapján 3 milliárd forint összegű Azbeszt-mentesítési Alap létrehozásával segíti a Kormány azon területek mentesítését, ahol a mérések határérték feletti eredményt mutattak és ezáltal azonnali beavatkozás szükséges.

A pályázat által elérni kívánt cél a burgenlandi bányákban kitermelt azbeszttartalmú kőzetalkohol felhasználásával összefüggésben kialakult környezet-egészségügyi helyzet hatékony és gyors kezelése, az azbeszttartalmú kőzetalkohol okozta környezetveszélyeztetés megszüntetése az önkormányzatok közigazgatási területén azonosított (akkreditált szertlen szállórost (azbeszt-rost) vizsgálatot igazolt), egészségügyi kockázatú helyszínek azbeszt-mentesítésének ezen pályázati felhívás keretében történő támogatásával.

A pályázat keretében az akkreditált mérések (közvetvizsgálat és levegőmérés) is támogathatók.

Az akkreditált mérések önállóan, beavatkozás nélkül nem támogathatóak.”

A pályázat megjelenését követően tájékoztatás kértünk a Soproni Járási Hivataltól, de jelenleg még nem állt információ a rendelkezésükre.

Megkértük Nagycenk területén a mérési jegyzőkönyveket (önkormányzati, egyesületi, magán-személyi) és azokat is, ahol mérés alapján nem volt bizonyítható az azbeszt közet jelenléte.

Ugyancsak adatkérést küldtünk azokra a területekre is, ahol a mérés megrendelése a Soproni Járási Hivatal részéről megtörtént, de még nincs vizsgálati eredmény .

Az önkormányzat részéről egyelőre ennyit tudtunk tenni, most próbálunk információt gyűjteni, hogy merre, hogyan induljunk. A Soproni Járási Hivatal véleménye szerint a pályázatnál önkormányzatunknak nincsenek határérték feletti mérési eredményei, mivel itt csak a légszennyezett-ségméréssel igazolt jegyzőkönyvek számítanak. Harkán mért 1 alkalommal levegőszennyezettséget a Soproni Járási Hivatal, de az is jó eredmény volt, mivel már a pormentesítés után volt, a kalcium kloridos kezelés után. A Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztályának vezetőjével beszéltünk telefonon, aki azt a tájékoztatást adta, hogy megyénkben nincsenek levegőszennyezettségi mérési jegyzőkönyvek, melyek igazolják a határérték feletti szennyezettséget. Véleménye szerint is, itt csak azok a pályázatok támogathatók, amelyek ilyen típusú mérési jegyzőkönyvvel rendelkeznek.

A pályázat a következő adatok megadását kéri:

I Az 1. mellékletbe (Alapadatok) feltöltendő dokumentumok:	
Teendők :	Előírt, dokumentumok:
1. Ezt tudjuk biztosítani, hiszen leírjuk a beavatkozást (lefedés)	Az önkormányzat szöveges kérelme, mely részletesen bemutatja az önkormányzat által tervezett azbesztmentesítéshez szükséges, tervezett beavatkozásokat (mentesítés módját és technológiáját)
2. Jelenleg lesz róla határozat	A pályázat benyújtásáról és a vállalt önerőről szóló képviselő-testületi vagy közgyűlési határozat
3. Mi készítjük	Azbeszt térkép
4. Árajánlatot bekérünk a lefedésre vonatkozóan	Árajánlat(ok), melyek alátámasztják az igényelt támogatás összegét
5. Csatoljuk a mérési jegyzőkönyvet, mely a kőzetmérésre vonatkozik	Az önkormányzat közigazgatási területén elvégzett, környezet-egészségügyi kockázatot azonosító vizsgálat dokumentumai
6. Vállaljuk	Nyilatkozat, melyben az önkormányzat vállalja, hogy határérték mérést az azbeszt mentesítést követően is elvégzi
7. Nincs információ, ezért ez nem releváns	Amennyiben az önkormányzat által tervezett beavatkozás magánszemély(ek) tulajdonában álló ingatlant érint a magánjogi megállapodás tervezete, melyben a tulajdonos hozzájárul az önkormányzat által tervezett beavatkozáshoz
8. Bankhoz benyújtjuk	Felhatalmazó levél a Vidék- és Településfejlesztési Minisztérium részére azonnali beszédési megbízás céljából
I Az elektronikusan aláírt Nyilatkozat (a kitöltés után kerül hitelesítésre)	

Mivel egyéb információt nem közöl a pályázati kiírás, jelenleg információt gyűjtünk, hogy az azbeszttérképet mi készítjük, vagy az állam elkészítette, a technológia mi lehet.

2. számú mellékletként csatoljuk a Jegyző Asszonynak a pályázati kiíró szervhez intézett levelét.

A pályázat beadási határideje 2026. október 16.

Időközben a Kör- Ker Kft-hez, és a Mair-Scope Kft-hez a melléklet szerinti árajánlatkérést juttattuk el a levegőszennyezettség mérésére vonatkozóan. Mindkét ajánlatkérést mellékeljük. A 2 érintett önkormányzati/egyesületi kezelésű területre kértünk ajánlatot (**3. és 4. melléklet-ajánlatkérés**). Szóban a Kör-Ker Kft képviselője egy mérésre 510.000 Ft + Áfa összeget mondott.

A részletes pályázati kiírás 4. és 5. oldala a miniszteri döntésről ad képet, miszerint csak olyan pályázatok lesznek támogathatók, amik a Magyar Tudományos Akadémia 2026. június 24-ei tematikus napján elhangzott megoldási javaslatból a fedéses megoldást alkalmazzák (**5. számú melléklet- MTA összefoglaló**).

Tisztelt Képviselő-testület !

Jelenleg ezeknek az információknak vagyunk a birtokába.

Javaslom, hogy induljunk a pályázaton annak ellenére, hogy a kiírásban előírt minden feltételnek nem felelünk meg (hiányzik: levegőszennyezettség mérési jegyzőkönyv, ami igazolja a határérték feletti szálló azbesztrostok jelenlétét) és hatalmazzon fel a képviselő-testület a pályázat beadására és vállalja az önkormányzat a 10 % -os önerőt.

...../2026.(.....) önkormányzati határozat

Azbesztmentesítési Alap pályázat

Nagycenk Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete benyújtja igényét a helyi önkormányzatokért felelős miniszter által kiadott a Magyarország 2026. évi központi költségvetéséről szóló 2025. évi LXIX. törvény (a továbbiakban: költségvetési törvény) 1. melléklet XXV. Vidék- és Településfejlesztési Minisztérium fejezet, 10. Fejezeti kezelésű előirányzatok cím, 19. Azbeszt-mentesítési Alap alcím tekintetében pályázatra.

Nagycenk Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete vállalja, hogy a pályázat megvalósításához szükséges 10 %-os önerőt 2026. évi költségvetéséből biztosítja, amennyiben a fizetések áthúzódnak 2027.évre, akkor a kötelezettséget fenntartja.

Nagycenk Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete felhatalmazza Csorba János polgármestert a pályázattal kapcsolatos valamennyi teendő és nyilatkozat megtételére és a szükséges szerződések megkötésére.

Felelős: Csorba János polgármester

Határidő: pályázati kiírás szerint

A légszennyezettség mérést nem javaslom, hiszen a településen szórvány elhelyezkedésű a közet jelenléte, kb. 20 helyszín, aminek a költsége nem vállalható.

Az önkormányzati 2 terület esetén is, kb. 1 millió forint lenne a mérés, melyeknél szinte teljesen kizártnak tekinthető a határérték túllépés, hiszen kalcium-kloridos oldattal védelmet végeztünk.

A területek használaton kívüliek, ezeken gépjármű forgalom nincs, így a kőzetek további töredezéséből keletkező kiporzás nem valósul meg.

Megjegyzés: a kőzetmintavétel utáni jegyzőkönyvezett területek védelmét önkormányzatunk elvégezte, ezek szintén forgalommentes helyszínek, így a kiporzás itt sem lehetséges.

Több mint 10 terület esetén még nem történt mérési jegyzőkönyv, és amennyiben itt is pozitív eredmények lesznek, akkor ezeket is lekezeljük.

Nagycenk, 2026. 09.10.

Csorba János
polgármester

Pályázati Kiírás

2026.

A helyi önkormányzatokért felelős miniszter pályázatot hirdet a Magyarország 2026. évi központi költségvetéséről szóló 2025. évi LXIX. törvény (a továbbiakban: költségvetési törvény) 1. melléklet XXV. Vidék- és Településfejlesztési Minisztérium fejezet, 10. Fejezeti kezelésű előirányzatok cím, 19. Azbeszt-mentesítési Alap alcím tekintetében,

összhangban

- az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.),
- a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény,
- a digitális államról és a digitális szolgáltatások nyújtásának egyes szabályairól szóló 2023. évi CIII. törvény (a továbbiakban: Dáptv.),
- az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Ávr.), és
- a digitális állampolgárság egyes szabályairól szóló 321/2024. (XI. 6.) Korm. rendelet
- a fejezeti kezelésű előirányzatok és a központi kezelésű előirányzatok kezeléséről és felhasználásáról szóló 4/2024. (IV. 11.) KTM rendelet

rendelkezéseivel.

1. A pályázat célja

Az Azbeszt-mentesítési Alap létrehozásáról szóló 1257/2026. (VIII. 14.) Korm. határozat alapján **3 milliárd forint összegű** Azbeszt-mentesítési Alap létrehozásával segíti a Kormány azon területek mentesítését, ahol a **mérések határérték feletti eredményt mutattak és ezáltal azonnali beavatkozás szükséges.**

A pályázat által elérni kívánt cél a burgenlandi bányákban kitermelt azbeszttartalmú kőzúzalékfelhasználásával összefüggésben kialakult környezet-egészségügyi helyzet hatékony és gyors kezelése, az azbeszttartalmú kőzúzalék okozta környezetveszélyeztetés megszüntetése az önkormányzatok közigazgatási területén azonosított **(akkreditált szervesetlen szállórost (azbesztröst) vizsgálattal igazolt), egészségügyi kockázatú helyszínek azbeszt-mentesítésének ezen pályázati felhívás keretében történő támogatásával.**

A pályázat keretében az **akkreditált mérések (közvetvizsgálat és levegőmérés) is támogathatók.** Az akkreditált **mérések önállóan, beavatkozás nélkül nem támogathatóak.**

2. Keretösszeg

A költségvetési törvény 1. melléklet XXV. Vidék- és Településfejlesztési Minisztérium fejezet, 10. Fejezeti kezelésű előirányzatok cím, 19. Azbeszt-mentesítési Alap fejezeti kezelésű előirányzata **3 000,0 millió forint.**

3. Pályázók köre

A támogatásra azon települési önkormányzatok pályázhatnak, akinek közigazgatási területén azonosított **(akkreditált szervesetlen szállórost (azbesztröst) vizsgálattal igazolt), egészségügyi kockázatú helyszín található és rendelkeznek azbeszt térképpel,** valamint az önkormányzat vállalja, hogy **határérték mérést az azbeszt mentesítést követően is elvégzi,** melyek alátámasztják a pályázat keretében megvalósított beavatkozás eredményeként az egészségügyi kockázat megszűnését.

4. A támogatás formája

A támogatás vissza nem térítendő költségvetési támogatás formájában pályázható, illetve nyújtható és felhasználása meghatározott célhoz vagy feladathoz köthető.

5. A támogatás mértéke

Egyedi felülvizsgálat alapján a támogatás összegét a megpályázott összeg keretein belül – az élő környezetért felelős miniszter, a helyi önkormányzatokért felelős miniszter és az egészségügyért felelős miniszter által delegált személyekből álló bizottság javaslata alapján – a helyi önkormányzatokért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) állapítja meg.

A Pályázónak önerőt kell vállalnia, akként, hogy

- fővárosi, fővárosi kerületi, megyei jogú városok esetében a beruházási összköltség legalább 30%-át,
- városok esetében a beruházási összköltség legalább 20%-át,
- nagyközségek, községek esetében a beruházási összköltség legalább 10%-át önerőként kell vállalni.

A biztosítandó önerő összegét képviselő-testületi, illetve közgyűlési határozattal szükséges igazolni.

6. Pályázat benyújtása

A pályázatot elektronikusan kell benyújtani.

A Pályázó a helyi önkormányzatokért felelős miniszter által üzemeltetett ebr42 önkormányzati információs rendszerben, az erre a célra kialakított pályázati felület szerinti Igénylő Adatlapon rögzíti a pályázat célja szerinti igényét, valamint az Alapadatok űrlapon feltölti a pályázati kiírás 7. pontjában felsorolt dokumentumokat, ezt követően lezárja a pályázatát.

A Pályázó önkormányzat a lezárás állapotváltással az ebr42 rendszer által automatikusan generált Nyilatkozat űrlapot – mely tartalmazza a feltöltött dokumentumok nevét is – az ebr42 rendszerből pdf formátumban letölti, majd az ASP Iratkezelő szakrendszerben vagy egyéb iratkezelő rendszerben iktatja.

Az ASP iratrendszerben iktatott Nyilatkozatot a Pályázó önkormányzat polgármestere az ASP rendszerben vagy azonos biztonsági követelményeknek megfelelő egyéb, a Dáptv. 39. § (2) bekezdése szerinti követelményeknek megfelelő, elektronikus ügyintézészt biztosító információs rendszerben (pl: e-szigno, GOV-CA) elektronikusan aláírja.

Ezen aláírás időbélvegzője szerinti napon az aláírt Nyilatkozatot a Pályázó az ebr42 rendszerben, az erre kialakított felületen visszatölti, lezárja a „Nyilatkozat visszatöltő” űrlapot és ugyanazon a napon a részére elektronikus úton a Személyre Szabott Ügyintézési Felületen (a KÖZIGAZGATÁS, JOG / Ügyfélbeadványok megindult eljárásban menüpontban) megtalálható „ÖTF – a helyi önkormányzatok az Áht. 50-60. §-ai alapján végzett felülvizsgálatához és az önkormányzatot megillető költségvetési pályázatos támogatások igényléséhez/elszámolásához kapcsolódó ügyek” elnevezésű űrlap (<https://szuf.magyarorszag.hu>) igénybevitelével a Magyar Államkincstár (a továbbiakban: Kincstár) MAKPER elnevezésű (KRID azonosító: 434024334) hivatali kapuján keresztül a Kincstár területileg illetékes szervéhez (a továbbiakban: Igazgatóság) megküldi.

A Nyilatkozat űrlap ebr42 rendszerbe történő visszatöltése, a „Nyilatkozat visszatöltő” űrlap lezárása és az aláírt Nyilatkozat MAKPER hivatali kapura történő megküldése együttesen jelenti a pályázat benyújtását.

A Nyilatkozat Kincstár MAKPER hivatali kapuján történő megküldésének határideje alapesetben legkésőbb:

2026. október 16.

A fenti határidő elmulasztása jogvesztő. A pályázat papír alapú benyújtásra nincs lehetőség, azokat kizárólag elektronikusan lehet benyújtani.

7. Az ebr42 rendszerbe feltöltendő, rögzítendő és hitelesítendő dokumentumok

I. Az 1. mellékletbe (Alapadatok) feltöltendő dokumentumok:	
1.	Az önkormányzat <u>szöveges kérelme</u> , mely <u>részletesen bemutatja az önkormányzat által tervezett azbesztmentesítéshez szükséges, tervezett beavatkozásokat (mentesítés módját és technológiáját)</u>
2.	A pályázat benyújtásáról és a vállalt önrőről szóló képviselő-testületi vagy közgyűlési határozat
3.	Azbeszt térkép
4.	Árajánlat(ok), melyek alátámasztják az igényelt támogatás összegét
5.	Az önkormányzat közigazgatási területén elvégzett, környezet-egészségügyi kockázatot azonosító <u>vizsgálat dokumentumai</u>
6.	Nyilatkozat, melyben az önkormányzat <u>vállalja</u> , hogy <u>határérték mérést az azbeszt mentesítést követően is elvégzi</u>
7.	Amennyiben az önkormányzat által tervezett beavatkozás magánszemély(ek) tulajdonában álló ingatlant érint a <u>magánjogi megállapodás tervezete</u> , melyben a tulajdonos hozzájárul az önkormányzat által tervezett <u>beavatkozáshoz</u>
8.	<u>Felhatalmazó levél a Vidék- és Településfejlesztési Minisztérium részére azonnali beszédési megbízás céljából</u>
II. Az elektronikusan aláírt Nyilatkozat	

A Pályázó önkormányzat polgármesterének elektronikusan aláírt Nyilatkozata tartalmazza a feltöltött dokumentumok listáját, valamint nyilatkozik arról, hogy a pályázatban rögzített támogatási igényben foglalt adatok, információk és a feltöltött dokumentumok teljeskörűek és valósak, és nem áll fenn harmadik személy irányában olyan kötelezettsége, amely a költségvetési támogatás céljának megvalósulását megghiúsíthatja.

8. Hiánypótlás

A pályázatok szabályszerűségi, formai és tartalmi felülvizsgálatát, a szükséges hiánypótlást az Igazgatóság az Ávr. 70. § (3) bekezdése és 83. §-a alapján végzi.

Az Igazgatóság által előírt hiánypótlás során a hiánypótlási felhívásnak megfelelő dokumentumokat, az adatlapok szükség esetén történő módosítását a pályázat benyújtása során alkalmazott eljárással, elektronikus úton kell teljesíteni.

A hiánypótlás elektronikus benyújtására vonatkozó eljárásrend megegyezik a pályázat benyújtása során alkalmazott eljárásrenddel.

Az Igazgatóság a pályázatok felülvizsgálatát követően tájékoztatja a Vidék- és Településfejlesztési Minisztérium Önkormányzati Gazdasági Főosztályát a KTM elnevezésű hivatali kapun (KRID:369809723) keresztül a felülvizsgálatok eredményéről.

Ha a miniszter a pályázat vizsgálata során további tájékoztatást vagy dokumentumok megküldését tartja szükségesnek, azt a települési önkormányzat a miniszter felhívására a felhívástól számított 5 napon belül, a hiánypótlási eljárásnak megfelelően, elektronikus úton teljesíti.

Ha a Pályázó a hiánypótlásnak nem tesz eleget, vagy azt nem megfelelően teljesíti, és emiatt a pályázat az elbírálásra jogosult szervnek nem továbbítható, a pályázatot az ok megjelölésével az Igazgatóság elutasítja és egyúttal elektronikus úton értesíti a Pályázót.

9. Pályázat elbírálása, döntés

A támogatási kérelmekről az élő környezetért felelős miniszter, a helyi önkormányzatokért felelős miniszter és az egészségügyért felelős miniszter által delegált személyekből álló bizottság javaslata alapján a miniszter dönt szükség szerint, de legkésőbb 2026. november 20-ig.

A bizottság elnöke az élő környezetért felelős miniszter által delegált személy. A bizottság munkaszervezésével, döntés-előkészítésével, javaslat-tételével kapcsolatos feladatokat az élő környezetért felelős miniszter munkaszervezete látja el.

Azok a pályázatok támogathatóak, amelyek

- a támogatásból kizárólag a természetes azbeszttartalmú kőzúzalékok okozta egészségügyi kockázatok megszüntetésére irányulnak,
- a hatályos jogszabályoknak megfelelő, az MTA 2026. június 24-ei tematikus napja alapján megfogalmazott ajánlásával összhangban levő fedéses jellegű megoldást alkalmazzák a támogatás elnyerése esetén,
- igazolják, hogy a pályázattal érintett beavatkozás a jogszabályi rendelkezésekkel – különösen az építési, településrendezési, közegészségügyi, környezetvédelmi és hulladékgazdálkodási szabályokkal – összhangban áll.

A pályázatokból az eredeti műszaki tartalomnak a környezetvédelmi, közegészségügyi követelmények megfelelő eléréséhez szükséges mértékű módosításáig biztosítható forrás.

10. Döntésről való értesítés

A miniszter döntéséről a **nyertes Pályázók** (a továbbiakban: Kedvezményezett) elektronikus támogatói okiratban értesülnek a döntést követő 5 munkanapon belül az *ebr42* önkormányzati információs rendszeren keresztül, a támogatásban nem részesült Pályázók pedig elektronikus levélben értesülnek a pályázat elutasításáról.

A pályázatokkal kapcsolatos döntések a www.kormany.hu honlapon is közzétételre kerülnek.

A pályázati döntéssel szemben jogorvoslatnak helye nincs, és kifogás benyújtására sincs lehetőség.

A Kedvezményezett a támogatói okirattal kapcsolatban az *ebr42* önkormányzati információs rendszerben a miniszteri döntést követő 2 napon belül észrevételt tehet. Ennek elmulasztása esetén a támogatói okirat elfogadottnak tekintendő. Az észrevétel nem irányulhat magasabb összegű támogatás megítélésére. Észrevétel esetén a Kedvezményezettel a helyi önkormányzatokért felelős minisztérium (a továbbiakban: Támogató) egyeztet. Amennyiben ez öt napon belül nem vezet eredményre, úgy a Kedvezményezett elveszíti a támogatásra való jogosultságát.

11. Támogatás folyósítása

A támogatást a Vidék- és Településfejlesztési Minisztérium Költségvetési Főosztálya a támogatói okiratok elektronikus aláírását követően 3 munkanapon belül, előfinanszírozás keretében, egy összegben folyósítja.

12. Támogatás felhasználása

A támogatást a települési önkormányzat 2027. december 31-ig használhatja fel pénzügyileg.

A támogatás terhére 2026. április 30-át követően pénzügyileg teljesített számlák fogadhatóak el.

A támogatást az önkormányzat az azbeszttartalmú közüzalék okozta egészségügyi kockázat megszüntetésére, és ezen tevékenységek kapcsán felmerülő közvetlen költségekre használható fel.

A támogatásból megvalósuló mentesítés módját és technológiát úgy kell megválasztani, hogy az nem csak a jogszabályi előírásoknak, hanem a helyzet sürgető jellegének is megfelelően

Az önkormányzatok külön megállapodás alapján a magánszemélyek tulajdonában álló ingatlanok tekintetében is nyújthatnak be pályázatot. Ilyen pályázatok esetében szükséges a magánszeméllyel megkötésre kerülő magánjogi megállapodás tervezetét is csatolni a pályázatokhoz. A magánjogi megállapodás esetén is az önkormányzatnak szükséges gondoskodni az azbesztmentesítéshez kapcsolódó tevékenységek megrendeléséről. A tevékenységhez kapcsolódó szerződéseket az önkormányzatnak szükséges megkötni, a számlák az önkormányzat nevére kell, hogy szóljanak.

A fenti határidőt követően felhasznált támogatás összege jogosulatlanul igénybe vett támogatásnak minősül.

13. A támogatás elszámolása és ellenőrzése

A támogatás felett a Kedvezményezett rendelkezik, és felelős annak jogszerű felhasználásáért.

A Kedvezményezett a támogatás felhasználásáról elkülönített, naprakész nyilvántartást vezet.

A 12. pont szerinti határidőn belül, az abban rögzített határidőn belül fel nem használt támogatásrészt vissza kell fizetni a központi költségvetésbe.

A települési önkormányzat a támogatással az éves költségvetési beszámolója keretében, továbbá az Igazgatóság felé legkésőbb 2028. január 31-éig számol el a Támogató által kiadott adatlap szerint papír alapon 3 példányban szöveges szakmai beszámolóval, valamint a pénzügyileg rendezett számlák másolatával és azok összesítőjével, a pénzügyi felhasználást alátámasztó banki kivonatokkal, szerződésekkel, teljesítés igazolásokkal, - amennyiben releváns - megkötött magánjogi megállapodásokkal, továbbá az azbeszt mentesítést követően elvégzett határérték mérést igazoló dokumentumokkal.

Az önkormányzat a támogatás elszámolása során a felhasznált számlák, egyéb bizonylatok eredeti példányára köteles rávezetni az „Azbeszt-mentesítési Alap terhére elszámolva” záradékot.

Az elszámolás formai, számszaki felülvizsgálatát a Kincstár látja el.

Az Igazgatóságnak az elszámolás Ávr. 93-94. §-a szerinti felülvizsgálatára 20 nap áll rendelkezésre. A felülvizsgálat eredményéről az Igazgatóság az Élő Környezetért Felelős Minisztériumot (a továbbiakban: ÉKFM) az elszámolás két példányának megküldésével, szakmai véleményével együtt tájékoztatja. Az ÉKFM a szakmai felülvizsgálatát követően az elszámolás egy példányának megküldésével, szakmai véleményével együtt tájékoztatja a Támogatót az elszámolás szakmai elfogadhatóságáról. Szakmailag nem elfogadható az elszámolás, ha a beavatkozás utáni akkreditált mérések a környezet-egészségügyi kockázat megszüntetését nem igazolták. A Támogató – az ÉKFM szakmai véleménye alapján – pénzügyi felülvizsgálatot követően dönt az elszámolás elfogadásáról, illetve a visszafizetési kötelezettség megállapításáról.

Az Igazgatóság – a Támogatótól kapott tájékoztatást követően – elektronikusan tájékoztatja az érintett önkormányzatot a benyújtott elszámolás elfogadásáról, illetve a visszafizetési kötelezettség megállapításáról.

Ha az Igazgatóság, illetve az ÉKFM az elszámolás felülvizsgálatát követően megállapítja, hogy a Kedvezményezett a kapott támogatási összeget nem a meghatározott célra, vagy csak részben használta fel, értesíti a Kedvezményezettet. A jogosulatlanul igénybe vett támogatást, támogatásrészét a Kedvezményezett az Áht. 53/A. §-ának és az Ávr. 83. §-a és 97-99. §-ainak figyelembevételével köteles az Igazgatóság útján lemondani és azt üzleti kamattal, illetőleg késedelmi kamattal együtt visszafizetni.

Részletfizetési kérelmet – a késedelmi kamat kivételével – a Kedvezményezett az Ávr. 99. § (2) bekezdése szerinti visszafizetési határidőig nyújthat be az Igazgatósághoz, ha a kérelmező igazolja, hogy kötelező feladatainak ellátását az egyösszegű visszafizetés veszélyeztetné. A Kincstár az Ávr. 99. § (3) bekezdése szerint részletfizetési megállapodást köt a kérelmezővel.

A támogatás pályázati kiírásban nem részletezett kérdéseit az Áht., az Ávr. és a támogatói okirat tartalmazza.

A Pályázók, a pályázati kiírással kapcsolatos szakmai kérdéseikkel emailen az Élő Környezetért Felelős Minisztériumhoz (kohat@ekfm.gov.hu), valamint a pályázat technikai kitöltésével kapcsolatban a Vidék- és Településfejlesztési Minisztériumhoz (ogf@vtm.gov.hu) fordulhatnak.

Tárgy: Pályázati kiírás értelmezése

Feladó: Percze Szilvia <jegyzo@nagycenk.hu>

Dátum: 2026. 09. 04. 9:54

Címzett: kohat@ekfm.gov.hu

CC: Csorba János <polgarmester@nagycenk.hu>, Hamar Tünde <hamar.tundi@nagycenk.hu>

Tisztelt Pályázatot Kiíró szerv !

Az Abeszt-mentesítési Alap támogatásához, mely a tegnapi nappal az ebre felületen megjelent mint pályázati lehetőség , szeretnék kérdést intézni.

1./ Nagycenk nagyközség Önkormányzata **több mérési jegyzőkönyvvel is rendelkezik**, melynél igazoltan jelen van az azbeszt kőzet. Ezek a mérési jegyzőkönyvek nem levegőszennyezettséget mértek, hanem a MAIR-SCOPE Kft útján kőzet mérési jegyzőkönyvek. Levegőszennyezettség mérés nem történt sehol. Minden bejelentés a Soproni Járási Hivatalnak ment, aki elindította az eljárást, és ahol indokoltnak látta, ott megkérte a mérést a kőzetre, kb. 5-6 igazolt jegyzőkönyv van jelenleg (önkormányzati, egyesületi, magánszemélyi összesen) , és több mérési jegyzőkönyvre még várnak (közel 20 db), amit 2 hónapja megrendeltek, de jelenleg még nem érkeztek meg.

Az önkormányzat és a lakosok , ahol beigazolódott az azbeszt jelenlét calcium-kloridos kezeléssel a területet lekezelték.

Kérdésünk arra vonatkozik, hogy Önkormányzatunk pályázhat-e, ha nem volt levegőszennyezettség mérés?

Azt látjuk, hogy lehet önállóan pályázni ezeknek a mérésekre is (kőzet és levegő egyaránt) , de nálunk ez nem is kérdés, mivel a Soproni Járási Hivatal méretett eddig is, és az nem került pénzünkbe.

A Soproni Járási Hivatal véleménye az, csak akkor tudunk pályázni, ha lenne igazolt szálló azbesztrostot mért levegőszennyezettséget kimutató eredményünk.

2./ A másik kérdésünk az, **hogyan az azbesztterképet ki készíti és mit jelent? (állam vagy önkormányzat?)**

A Soproni Járási Hivaltól kikértük az adatokat, ahol igazolt az azbeszt jelenléte, ezek főként kapubejárók, Önkormányzatunknál a Tűzoltószertár udvara, a Horgásztó parkoló területe (állami terület, de az Önkormányzat a Horgászegyesület útján térítésmentesen karbantartja). Mi is tudunk készíteni térképet, vagy van ennek hivatalos formája?

3./ A következő kérdésünk az lenne, ha a jegyzőkönyvek alapján beadhatjuk a pályázatot, akkor az **önkormányzat határozza meg a technológiát az azbesztmentesítésre, hogy lefedi, vagy elszállíttatja?**

Köszönöm előre is válaszukat.

Tisztelettel:

Percze Szilvia

jegyző

Nagycenk

2026. 09. 04. 10:15

Tárgy: Fwd: Árajánlatkérés

Feladó: Percze Szilvia <jegyzo@nagycenk.hu>

Dátum: 2026. 09. 07. 10:32

Címzett: info@mairscope.hu

CC: Csorba János <polgarmester@nagycenk.hu>, Hamar Tünde <hamar.tundi@nagycenk.hu>

Tisztelt Cég!

Az ajánlatkéréshez kapcsolódóan 2 db konkrét területre kérnénk ajánlatot.

Az egyik a Tűzoltószertár területe (Csatoljuk a közetmérési jegyzőkönyvet - Nagycenk 0119/4 hrsz).

A másik a Nagycenk Aranyptak Horgászegyesület által használat állami terület (parkoló- 0254/5 hrsz - a jegyzőkönyv adatai az előbbi közetmérési jegyzőkönyvben van))

Köszönettel:

Percze Szilvia

jegyző

----- Továbbított üzenet -----

Tárgy:Árajánlatkérés

Dátum:Mon, 7 Sep 2026 10:23:31 +0200

Feladó:Percze Szilvia <jegyzo@nagycenk.hu>

Címzett:info@mairscope.hu

CC:Csorba János <polgarmester@nagycenk.hu>, Hamar Tünde <hamar.tundi@nagycenk.hu>

Tisztelt Cég!

Nagycenk Nagyközség Önkormányzata indulni kíván az előző héten megjelent Azbeszt-mentesítési Alap támogatás pályázaton.

Nagycenk Nagyközség Önkormányzata több mérési jegyzőkönyvvel is rendelkezik, melynél igazoltan jelen van az azbeszt kőzet .

Ezek a mérési jegyzőkönyvek nem levegőszennyezettséget mértek, hanem kőzet mérési jegyzőkönyvek. Levegőszennyezettség mérés nem történt sehol.

Minden bejelentés a Soproni Járási Hivatalnak ment, aki elindította az eljárást, és ahol indokoltnak látta, ott megkérte a mérést a kőzetre, kb. 5-6 igazolt jegyzőkönyv van jelenleg (önkormányzati, egyesületi, magánszemélyi összesen) , és több mérési jegyzőkönyvre még várnak (közel 20 db), amit 2 hónapja megrendeltek, de jelenleg még nem érkeztek meg.

Az önkormányzat és a lakosok, ahol beigazolódott az azbeszt-jelenlét calcium-kloridos kezeléssel a területet lekezelték.

Mivel a pályázaton igazolni kell mérési jegyzőkönyvvel a szálló azbesztrost megjelenését, ezért kérnénk Önöktől árajánlatot arra vonatkozóan, hogy mennyibe kerülne a levegőszennyezettség mérés, és milyen területi lefedettségen alkalmazható.

Árajánlat kérő:

Nagycenk Nagyközség Önkormányzata

9485 Nagycenk, Gyár u. 2.

Adószám: 15728001-2-08

Tisztelettel:

Percze Szilvia

jegyző

— Mellékletek:

Azbesztvizsgálat_jegyzőkönyv0119p4-horgásztó.pdf

673 KB

Tárgy: Fwd: Árajánlat kérés

Feladó: Percze Szilvia <jegyzo@nagycenk.hu>

Dátum: 2026. 09. 07. 10:31

Címzett: kor-ker@kor-ker.hu

CC: Csorba János <polgarmester@nagycenk.hu>, Hamar Tünde <hamar.tundi@nagycenk.hu>

4/1

Tisztelt Cég!

Az ajánlatkéréshez kapcsolódóan 2 db konkrét területre kérnénk ajánlatot.

Az egyik a Tűzoltószertár területe (Csatoljuk a közetmérési jegyzőkönyvet - Nagycenk 0119/4 hrsz).

A másik a Nagycenki Aranypatak Horgászegyesület által használat állami terület (parkoló- 0254/5 hrsz - a jegyzőkönyv adatai az előbbi közetmérési jegyzőkönyvben van))

Köszönettel:

Percze Szilvia

jegyző

----- Továbbított üzenet -----

Tárgy:Árajánlat kérés

Dátum:Mon, 7 Sep 2026 10:18:40 +0200

Feladó:Percze Szilvia <jegyzo@nagycenk.hu>

Címzett:kor-ker@kor-ker.hu

CC:Csorba János <polgarmester@nagycenk.hu>, Hamar Tünde <hamar.tundi@nagycenk.hu>

Tisztelt Cég!

Nagycenk Nagyközség Önkormányzata indulni kíván az előző héten megjelent Azbeszt-mentesítési Alap támogatás pályázaton.

Nagycenk Nagyközség Önkormányzata **több mérési jegyzőkönyvvel is rendelkezik**, melynél igazoltan jelen van az azbeszt kőzet.

Ezek a mérési jegyzőkönyvek nem levegőszennyezettséget mértek, hanem kőzet mérési jegyzőkönyvek. Levegőszennyezettség mérés nem történt sehol.

Minden bejelentés a Soproni Járási Hivatalnak ment, aki elindította az eljárást, és ahol indokoltnak látta, ott megkérte a mérést a kőzetre, kb. 5-6 igazolt jegyzőkönyv van jelenleg (önkormányzati, egyesületi, magánszemélyi összesen), és több mérési jegyzőkönyvre még várnak (közel 20 db), amit 2 hónapja megrendeltek, de jelenleg még nem érkeztek meg.

Az önkormányzat és a lakosok , ahol beigazolódott az azbeszt jelenlét calcium-kloridos kezeléssel a területet lekezeltek.

Mivel a pályázaton igazolni kell mérési jegyzőkönyvvel a szálló azbesztrost megjelenését, ezért kérnénk

Önöktől árajánlatot arra vonatkozóan, hogy mennyibe kerülne a levegőszennyezettség mérés, és milyen területi lefedettségen alkalmazható.

Árajánlat kérő:

Nagycenk Nagyközség Önkormányzata

9485 Nagycenk, Gyár u. 2.

Adószám: 15728001-2-08

Tisztelettel:

Percze Szilvia

jegyző

— Mellékletek:

Azbesztvizsgálat_jegyzőkönyv0119p4-horgásztó.pdf

673 KB

5-m.

5/1

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ÁLLÁSFOGLALÁSA ÉS JAVASLATAI AZ AZBESZTVÁLSÁG MEGOLDÁSÁRA MAGYARORSZÁG KORMÁNYA SZÁMÁRA

Készült az MTA székházában 2026. június 24-én tartott „Azbesztválság: tények, kockázatok, megoldások” című témanap tudományos előadásain és kerekasztal-beszélgetésein elhangzottak alapján, a részt vevő szakértők közreműködésével

I. Helyzetértékelés

Mi az azbeszt?

Az azbeszt természetes eredetű, szálas szerkezetű szilikátásványok gyűjtőneve, amelyeket kiemelkedő tulajdonságaik (nagy hő- és tűzállóságuk, szőhetőségük, valamint kémiai ellenálló képességük) miatt Magyarországon is széles körben alkalmaztak egészen a 20. század végéig. Az azbesztnek tekintett ásványok közé hat ásványfaj tartozik, ebből egy a serpentin-, öt pedig az amfibolcsoportba tartozik. A serpentin-csoportba tartozó ásványfaj a krizotil, az amfibolok az aktinolit, antofillit, grünerit, riebeckit (kék azbeszt, krokidolit) és a tremolit. A serpentin- és amfibolazbesztek megjelenésükben, fizikai és kémiai, így élettani hatásaikban is jelentősen eltérnek egymástól. A krizotilt hajlékony, rugalmas rostkötegek alkotják, amelyek még a tüdőfolyadék enyhén savas közegében (pH 4,0–4,5) is részben oldódnak, ellentétben az amfibolokkal, amelyek merev, egyenes, vékony szálakból állnak, és gyakorlatilag oldhatatlanok. Az azbeszt bányászata és felhasználása fizikai és kémiai tulajdonságai okán – szerencsére – 95%-ban krizotilazbeszt felhasználását jelentette (napjainkban ez az arány 99%), a fennmaradó hányadot elsősorban krokidolit és tremolit tette ki.

Az azbeszt felhasználása

A széles körű felhasználás miatt az azbeszt 2005 előtt épült lakóépületekben és más létesítményekben még ma is sok helyen megtalálható tetőfedő elemekben, homlokzatburkolatokban, szigetelőanyagokban, padló- és mennyezeti rendszerekben, hővédő és tűzálló burkolóelemekben, csővezetékekben. Az 1990-es évekig a gépjárművek fékbetétei és kuplungtárcsái is jelentős arányban (közel 50%-ban) krizotilazbesztet tartalmaztak. Az azbeszttermékek gyártása és felhasználása a világban az 1970-es években tetőzött, miután 1960-ban egyértelműen bizonyították a belélegzett krokidolitekspozíció és a mesothelioma közötti közvetlen kapcsolatot. Az 1980-as évektől az azbeszt kitermelését és felhasználását több lépcsőben egyre több országban és egyre szigorúbban szabályozták. Az azbeszt egészségkárosító hatása kizárólag az azbeszttartalmú anyagok mállását követő, kiporzás révén a levegőbe kerülő azbesztszálak belélegzésének tulajdonítható.

Az azbeszt egészségkárosító hatása

A belélegzett azbesztszálak tartósan a tüdőben és a mellhártyában maradhatnak, krónikus gyulladást, hegesedést és daganatok kialakulását okozva. Az expozíció és a betegségek megjelenése közötti idő (az ún. latencia) jellemzően 20–50 év, ezért az azbeszt okozta megbetegedések a múlt terhes örökségének tekinthetők. Az azbesztexpozíció nem daganatos következményei közé tartozik az asbestosis, a pleuraplakkok, a diffúz pleurafibrosis és a benignus pleuralis folyadékgyülem, míg daganatos szövődményei közül kiemelt jelentőségű a

tüdőrák és a malignus pleuralis mesothelioma. Míg az összes diagnosztizált tüdőrák csupán 2–5%-a köthető azbesztexpozícióhoz, addig a jóval ritkább előfordulású (Magyarországon évi 100 új eset) mesothelioma háttérében 80–90%-ban bizonyíthatóan azbesztexpozíció áll. Patkányokon elvégzett, kontrollált belégzéses azbesztexpozíciós vizsgálatok szerint a krizotil és amfibol kórélettani hatásai között nagyságrendi különbség mutatkozik. Míg a krizotilexpozíció – még nagy dózisban is – a kontrollcsoportéhoz képest csak kismértékben okozott enyhe szövettani elváltozásokat, addig az amfibol- (krokidolit-/tremolit-) expozíciónál nagy arányban súlyos elváltozások voltak tapasztalhatók. Ez részben azzal is magyarázható, hogy a krizotilrostok tüdőből való kiürülésének időtartamát harminc nap körülnek mérték, míg az amfibolszálak kiürülését egyáltalán nem tapasztalták. A kísérletek során rosszindulatú daganatos szövődmények többlet-előfordulását (a kontrollpopulációhoz képest) nem mutatták ki krizotil belélegzése esetén, míg amfibolexpozíciónál jelentős arányú többletmegbetegedést tapasztaltak. Ezeket a következtetéseket számos, különböző országokban elvégzett foglalkozás-egészségügyi kutatás eredményeiből készült tudományos publikáció is megerősíti. E jelentős és igazolt élettani eltérések ellenére a Nemzetközi Rákkutatási Ügynökség (International Agency for Research on Cancer, IARC) nem tesz különbséget az azbesztfajták között, hanem az azbeszt minden típusát egységesen az emberben bizonyítottan rákkeltő anyagok csoportjába sorolja. Ebből is következően az azbeszt szabványos mérési módszere (ISO 22262 – 2:2026) sem tesz különbséget a szerpentin- és amfibolazbeszt között, az azbesztrostok mért számkoncentrációját a szabványban rögzített hossz- és átmérőtartományon (hossz: 5–100 μm ; átmérő 0,5–3 μm) belül eső összes szála vonatkoztatva adja meg.

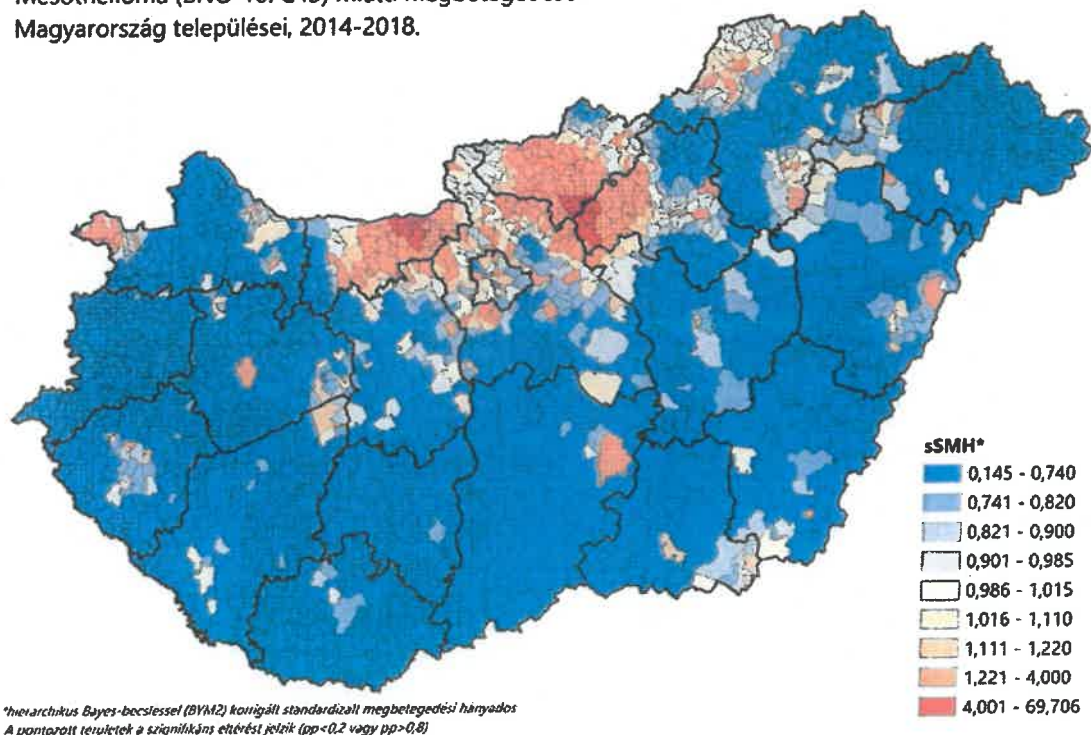
Az azbeszt környezeti és munkahelyi koncentrációja, expozíció és egészségkárosodás összefüggései

Az azbeszt múltbeli széles körű felhasználása miatt városokban elvégzett és tudományos publikációkban közzétett mérések eredményei alapján a városi levegő köbméterenként – még napjainkban is – jellemzően néhány száz azbesztszálát tartalmaz (Magyarországon városi levegőben végzett hasonló mérésekről nincs adat). A tanulmányok szerint azbeszttartalmú építőanyagok felhasználásával készült régi épületekben a beltéri koncentráció ennél akár egy nagyságrenddel nagyobb is lehet, és a szabályozás előtt nagyvárosokban is hasonló mértékű volt az azbesztrost-koncentráció. Tekintettel arra, hogy egy egészséges felnőtt egy nap alatt átlagosan 24 köbméter levegőt lélegez be, a kumulált háttér-expozíció mértékét ezen adatok figyelembevételével kell kiszámítani és kockázatbecsléshez alapul venni.

A települési környezetben jelentős azbeszt-háttérkoncentráció ellenére az azbesztexpozícióval közvetlenül összefüggésbe hozható, diagnosztizált egészségkárosodások többségét foglalkozási eredetű betegségeként tartják számon. Egy tanulmány szerint a malignus pleuralis mesothelioma 88%-ban munkahelyi expozíció eredménye, de más publikációkban is legalább 60%-ra teszik a foglalkozási megbetegedések arányát. Tekintettel arra, hogy az 1980-as évek közepéig az ipari üzemekben még nem alkalmaztak a környezeti porterhelést jelentős mértékben csökkentő levegőtisztaság-védelmi technológiákat (pl. szűrők, elektrosztatikus porleválasztók, gázmosók), az üzemek közelében élő lakosság közvetlen kitettsége – az

expozíciós időt is figyelembe véve – a munkahelyi ártalomhoz hasonló mértékű lehetett. A Statistik Austria rákregiszter mesothelioma-idősora az 1990–2011 időszakra vonatkozóan két amfibol-/azbesztipari góc (Waltersdorf és Vöcklabruck) környezetében mutatja a halmozott, 10 000 főre vetített rátában az országos átlag öt-, illetve közel négyszeresét, továbbá a burgenlandi azbesztbányák járásaiban több mint a dupláját. Magyarországon a 2014–2018 közötti időszakban diagnosztizált mesothelioma-esetek sztenderdizált megbetegedési hányadosának lakóhely szerinti térképén kirajzolódik két azbesztipari góc, a nyergesújfalui Eternitgyár (amelyben 1903 és 2002 között gyártottak azbeszttartalmú termékeket, krizotilt, kisebb részben a Szovjetunióból, Kanadából illetve Dél-Afrikából importált krokidolitot felhasználva, a gyártási hulladékot pedig sokáig a környező területek feltöltésére használták), valamint a selypi (lőrinci) azbesztcementgyár, amely 2004-ig működött, krokidolitot is felhasználva.

Mesothelioma (BNO-10: C45) miatti megbetegedések
Magyarország települései, 2014-2018.

Az azbesztexpozícióval összefüggésbe hozható nem daganatos megbetegedésekről alig készültek egészségügyi tanulmányok. Az osztrák Egészségügyi és Környezetvédelmi Minisztérium megbízásából 1981-ban készült tanulmány a burgenlandi Rechnitz (Rohonc) – amelynek határában 1916 és 1945 között tremolitbányászat folyt – lakosságának 10%-ában mutatta ki mellhártyaplakkok előfordulását, ami a kontrollcsoportban nem volt detektálható.

Hazánk – amelynek területén egyébként azbesztet tartalmazó kőzetek nem fordulnak elő – az azbeszttel szemben „zéró toleranciát” hirdetett meg; azbesztet kimutatható mennyiségben tartalmazó mindennemű termék forgalomba hozatala 2005 óta tilos. Az épületfelújításoknak és -bontásoknak, az azbeszttartalmú hulladékok kezelésére vonatkozó szigorú szabályozásnak köszönhetően Magyarországon az azbesztrostok városi levegőben mérhető koncentrációja vélelmezhetően trendszerűen csökken. Azért csak vélelmezhetően, mert az azbeszt légköri

koncentrációját Magyarországon sem az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózatban, sem pedig egyéb rendszerszintű vizsgálat keretében kutatási célból nem mérték, viszont egyedi szennyezett lakókörnyezeti, települési mérések környezet-egészségügyi vizsgálatok keretében készültek. Ugyanakkor az is valószínűsíthető, hogy régi, felújítatlan lakó- és középületekben az azbeszttartalmú építőanyagok állagromlása miatt a beltéri azbesztrost-koncentráció idővel lassan növekedhet. Erre vonatkozó mérési adatok azonban Magyarországon legfeljebb csak az ipari azbesztszennyezésben érintett településeken állnak rendelkezésre.

Az azbesztválság jogi aspektusai

Az azbeszt káros hatásainak ismeretében néhány évtizede jelentek meg jogszabályok először munkaegészségügyi, majd tágabb értelemben vett, a szélesebb társadalmat is érintő – pl. azbeszttartalmú építőanyagok – környezetvédelmi, környezet-egészségügyi tárgykörben. A természetes azbeszttartalmú kőzetekre explicit jogi szabályozás nem vonatkozik, ezért jelen válsághelyzet jogi tényállásának megítélésénél az alábbi joganyagokban foglaltak mérlegelendők:

- a Rotterdami Egyezmény a nemzetközi kereskedelemben forgalmazott egyes veszélyes vegyi anyagok és növényvédő szerek előzetes tájékoztatáson alapuló jóváhagyási eljárásáról (PIC végrehajtási rendelete): függelékében szerepel az azbeszt, de nem a tilalmazottakat felsoroló mellékletben;
- az EU REACH rendelete, amely XVII. mellékletében az egyes veszélyes anyagok, készítmények és árucikkek gyártásával, forgalomba hozatalával és felhasználásával kapcsolatos korlátozásokat sorolja fel: itt szerepel az azbeszt mind a hat típusa, de csak a termékekhez „szándékosan hozzáadott” kitételrel;
- az EU veszélyes vegyi anyagok kiviteléről és behozataláról szóló rendelete, amely szerint „vegyi anyag” a 67/548/EGK irányelvben meghatározott, önmagában vagy valamely készítményben található anyag, illetve mesterséges vagy természetes úton előállított készítmény élő szervezetek kivételével. Ez tartalmazza az azbesztet mint rákkeltő anyagot, amit jelölni kell, bár a megfogalmazás vitatható („Ezeknek a szálaknak és e szálakat szándékosan tartalmazó termékeknek a forgalomba hozatala és használata tilos.”);
- az anyagok és keverékek osztályozásáról, címkézéséről és csomagolásáról (CLP) szóló szabályozás, amely szerint: „7. »anyag«: olyan természetes állapotban előforduló vagy gyártási folyamatból származó kémiai elem és vegyületei, amely az anyag stabilitásának megőrzéséhez szükséges adalékanyagot és az alkalmazott folyamatból származó szennyező anyagot is tartalmazhat ...”;
- az EU termékfelelősségi irányelve (még az idén hatályos), amely szerint akkor hibás a termék, „ha nem nyújtja az általában elvárható biztonságot, tekintettel az összes körülményre, és különösen: ... b) a termék észszerűen elvárható használatára”.

II. Az MTA javaslatai a kormányzat számára az azbesztváltás hatékony kezelésére

1. Az azbeszttel érintett területek felmérése, beleértve a természetes azbeszt-tartalmú kőzúzalék forgalmazási adatait, a hatóságok, az önkormányzatok, a gazdálkodó és a civil szervezetek, valamint a lakosság jelzései alapján, hogy szakértők bevonásával mielőbb elkészüljön Magyarország területére egy részletes azbeszttartalmú kőzúzalék kataszter. Ugyancsak fel kell mérni az azbesztszennyezettségnek leginkább kitett területeket, beleértve az egykori azbesztcementgyárak hulladékával szennyezett területeket is.
2. Az elkészített kataszter alapján elsősorban a kőzúzalék felhasználási módja, volumene, osztályozási mérete, potenciális felporzása, valamint kiemelten a lakossági expozíció becsült mértéke alapján a kritikus helyszínek lehatárolása.
3. Az így lehatárolt kritikus helyszíneken a belélegezhető azbesztrósthelyi felporzás mértékének, valamint az azbesztrósthelyi fajtáinak meghatározása. Ezt a vizsgálatot kétség esetén, illetve a későbbiekben más érintett helyszíneken is célszerű elvégezni, hiszen az azbeszt egészségkárosító hatása kizárólag a felporzásához kötődik.
4. A megerősített kritikus helyszíneken kárenyhítés előtt az azbesztrósthelyi légköri koncentrációjának mérése, amit a kárenyhítés alatt és bizonyos ideig utána is folytatni szükséges.
5. Igény esetén a megerősített kritikus helyszínek közelében élők számára beltéri vagy személyi azbesztrósthelyi koncentráció-mérések elvégzésének lehetőségét is biztosítani kell előzetes kutatási terv alapján.
6. Az elvégzett azbesztrósthelyi koncentráció-mérések eredményei alapján el kell végezni az érintett lakosság egészségkárosodásának kockázatbecslését az ismert betegségtípus-végpontokra.
7. Első lépésként a 3. pont alapján megerősített kritikus helyszínek mielőbbi kárenyhítésének módjáról szakértők bevonásával meghozott kormányzati döntés szükséges, amelynek alapján megindulhat a kárenyhítés.
8. A környezetvédelmi hatóságok egyeztetett fellépése szükséges mindazokon a területeken, ahol a kőzúzalék megjelent, azonos elvek és rendelkezések mentén.
9. Fontos szerepe van az érintett területekre vonatkozó egyedi helyi szabályok, előírások kialakításának (mint a több helyen bevezetett behajtási tilalom, súly- és sebességkorlátozás stb.) és a kiporzást gátló megfelelő műszaki intézkedések megtételének.
10. A beavatkozással kapcsolatos döntéseket kockázatelemzésnek kell megelőznie a megfelelő lehetőségek és érdekek súlyozásával, a környezeti hatásvizsgálat komplex, integrált szemléletét alkalmazva a valóban hosszú távú, tartós, mindenki számára megnyugtató megoldás megtalálása érdekében.
11. Az elsődlegesen, gyorsan és a legkisebb költséggel kivitelezhető kárenyhítés a felporzás megakadályozása szilárd burkolat kialakításával. Ez esetben az azbeszttartalmú kőzúzalék kataszter az útalap később esetlegesen szükségessé váló megbontása esetén alkalmazandó munka- és környezetvédelmi eljárásrend tervezésére és ellenőrzésére szolgál.
12. Amennyiben a döntés adott helyszínen az azbeszttartalmú kőzúzalék felszedését és elszállítását jelentené, meg kell határozni azokat a már rendelkezésre álló technológiákat,

amelyekkel ez a művelet a szükséges léptékben, lényegében kiporzásmentesen elvégezhető, amelynek során az érintett lakosság kitelepítése még ideiglenesen sem szükséges.

13. Az esetlegesen felszedett azbeszttartalmú közüzalékot veszélyeshulladék-lerakóban elhelyezni nem indokolt. Az anyag sajátos tulajdonságai miatt lehetőség van nem veszélyes hulladékok lerakására szolgáló (B típusú) lerakóban történő ártalmatlanításra. A hulladékká válás környezeti kockázatainak és jogi kötelezettségekben megnyilvánuló következményeinek ismeretében ez a megoldás csak a legszükségesebb esetekben indokolt.
14. Tekintettel az azbeszttel összefüggésbe hozható megbetegedések hosszú latenciájára, valamint a képzővizsgálatok által okozott sugárterhelésre az érintett lakosság szűrési jellegű általános diagnosztikai vizsgálata még önkéntes alapon sem indokolt.
15. Az érintett lakosság esetében – kockázatbecslés alapján meghatározott – kumulatív többlet-azbesztexpozíciót célszerű anamnézisként rögzíteni és a későbbiekben esetlegesen felmerülő és potenciálisan releváns panaszok esetében ennek figyelembevételével a szükséges diagnosztikai vizsgálatokat elvégezni.
16. Az azbesztvédelem kezelése során a közbizalom mielőbbi helyreállítása érdekében nemcsak az érintett lakosság és önkormányzatok, hanem a teljes magyarországi közvélemény folyamatos és hiteles tájékoztatása szükséges a kárenyhítés egész menetében.